

Helena Smrtnik Vitulić

SPOZNAVANJE OTROK V RAZREDU

Izbrane teme iz razvojne psihologije za izvajanje prakse

Helena Smrtnik Vitulić

Spoznavanje otrok v razredu

Izbrane teme iz razvojne psihologije za izvajanje prakse

Priročnik je namenjen študentom na pedagoški praksi v okviru študija na Pedagoški fakulteti, njihovim mentorjem na šolah, pa tudi drugim strokovnim delavcem v vzgoji in izobraževanju, ki jih problematika obravnavanih vsebin zanima.

Helena Smrtnik Vitulić

SPOZNAVANJE OTROK V RAZREDU

Izbrane teme iz razvojne psihologije za izvajanje prakse

Ljubljana, 2013

Spoznavanje otrok v razredu

Izbrane teme iz razvojne psihologije za izvajanje prakse

<i>Avtorica</i>	Helena Smrtnik Vitulić
<i>Recenzentki</i>	Alenka Polak in Sonja Žorga
<i>Lektorica</i>	Klavdija Ošlovnik
<i>Izdala in založila</i>	Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani
<i>Za založnika</i>	Janez Krek, dekan
<i>Oblikovanje in prelom</i>	Igor Cerar

Dosegljivo na <http://www.biblos.si/lib/book/9789612531355>

Leto izzida 2013

©2009, 2011, 2103 avtorica

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

159.922.7(075.8)

37.015.3(075.8)

SMRTNIK Vitulić, Helena

Spoznavanje otrok v razredu [Elektronski vir] : izbrane teme iz razvojne psihologije za izvajanje prakse / Helena Smrtnik Vitulić. - El. knjiga. - Ljubljana : Pedagoška fakulteta, 2013

Način dostopa (URL):

<http://www.biblos.si/lib/book/978961253135-5>

ISBN 978-961-253-135-5 (pdf)

268012288

KAZALO

Predgovor	
POMEN PEDAGOŠKE PRAKSE V OKVIRU RAZVOJNE PSIHOLOGIJE	vii
1 Uvod	
IZHODIŠČA ZA RAZUMEVANJE RAZVOJNOPSIHOLOŠKIH SPOZNANJ	1
2 OPAZOVANJE	7
NALOGA 1: Prosto opazovanje razrednega dogajanja	12
3 ČUSTVA	13
NALOGA 2: Opazovanje čustev v razredu	32
4 MEDOSEBNI ODNOSI	33
NALOGA 3: Opazovanje medosebnih odnosov v razredu	39
5 KOGNITIVNI RAZVOJ	41
NALOGA 4: Otrokovo mišljenje	53
6 OTROKOVA OSEBNOST IN NJEN PRISPEVEK K ŠOLSKI USPEŠNOSTI	55
NALOGA 5: Opazovanje otrokovih osebnostnih značilnosti	62
LITERATURA	63

Predgovor

POMEN PEDAGOŠKE PRAKSE V OKVIRU RAZVOJNE PSIHLOGIJE

Bodoči učitelji v okviru razvojne psihologije spoznavajo temeljne zakonitosti razvoja ter interakcijsko delovanje dejavnikov, ki vplivajo na različna področja razvoja. Seznanijo se s teorijami razvoja ter s spodbudnimi in škodljivimi vplivi okolja na razvojni proces v različnih razvojnih obdobjih, s poudarkom na šolskem otroku (srednje otroštvo in mladostništvo). Ozaveščajo učiteljev vpliv na odzivanje učencev in se učijo prepoznavati razvojne značilnosti in posebnosti individualnega otroka v konkretnem šolskem prostoru ter kako v skladu s teoretičnimi ugotovitvami ukrepati v korist otrokovemu razvoju. Prav slednjemu je namenjena pedagoška praksa, s katero se študenti Pedagoške fakultete srečajo že na začetku študija.

Praktično pedagoško usposabljanje ima v izobraževanju učiteljev brez dvoma pomembno vlogo. V Zborniku programa razrednega pouka* je ob predstavitvi pedagoške prakse poudarjeno, da imajo študenti skozi vsa leta študija s svojim aktivnim vključevanjem v vzgojno-izobraževalno delo v osnovni šoli predvsem možnost, da preverijo ustreznost izbranega študija, se soočijo s problemi poučevanja, preizkusijo teoretična znanja v praksi, se učijo praktičnih veščin, preverijo lastno usposobljenost in se seznanijo s kulturo osnovnih šol.

Pedagoška praksa se na Pedagoški fakulteti izvaja v vseh letnikih študija in skupno obsega deset tednov, od tega dva že v prvem semestru

* <http://www.pef.uni-lj.si/bolonjski-programi/rp-zbornik.pdf>

študija. Praksa je namenjena tudi vsebinam predmeta Razvojna psihologija. Cilji prakse iz razvojne psihologije pa so, poleg splošnih, tudi:

- osmisliti teoretično znanje o razvojnih značilnostih in posebnostih otrok, ki jih študenti pridobijo na predavanjih;
- razvijati empatijo do otroka in njegovih posebnosti in ozavestiti odgovornosti dela v razredu;
- ozavestiti spoznanje, da je v razredu potrebno (poleg strokovne, metodične in didaktične pripravljenosti) upoštevati otroka – posameznika, z njegovimi posebnostmi;
- usposabljanje se za dejavno, ustvarjalno in produktivno reševanje vedenjskih, učnih in drugih problemov otrok – se znati otroku približati, mu svetovati in mu pomagati, da bo sprejet v skupini vrstnikov;
- prepoznavati možnosti transfera teoretičnih spoznanj in praktičnih izkušenj v razredno situacijo ter se – ne nazadnje –
- usposabljanje za konstruktivno komunikacijo z učiteljem/učiteljico in drugimi zaposlenimi na šoli.

Praksa iz razvojne psihologije je nadgradnja teoretičnih spoznanj, saj se morajo študentje v šolski situaciji vživeti v otroka, dobiti z njim stik, ga razumeti in mu pomagati, pri tem pa izvesti tudi zadane naloge opazovanja čustev, odnosov, kognitivnega razvoja in osebnostnih značilnosti otrok v razredu. Obveznosti študentov pri izvajanju prakse pri predmetu Razvojna psihologija na Pedagoški fakulteti pa so:

- opazovanje dinamike dogajanja v razredu kot celoti – odnosi, interakcije, psihološka klima, sodelovanje, tekmovalnost;
- obravnavo primera – beleženje razvojnih značilnosti izbranega otroka z vidika socialnih interakcij, storilnosti, vedenjske problematike, morebitnih specifičnih učnih težav ter
- pisanje dnevnika – beleženje dogodkov in občutkov, introspekcija, načrti za nadaljnje akcije ter za spremljanje učinkov.

Namen opazovanja razvojnopsiholoških značilnosti otrok v razredu je izkustveno dopolniti spoznanja o razvoju in vedenju posameznih otrok v razredni situaciji. Poleg spoznavanja otrok in načinov dela z njimi, pa so študentje usmerjeni tudi k »delu na sebi«, ki jim omogoča ozaveščanje in razumevanje tistih vidikov svojega mišljenja, čustvovanja in delovanja (metakognicija), ki so pomembni za delo v razredu.

Predmet razvojna psihologija se povezuje s temeljnimi predmeti na Pedagoški fakulteti in s specialnimi didaktikami, zato študenti razvojnopsihološka spoznanja, pridobljena na praksi, lahko integrirajo v te predmete.

Marjanca Pergar Kuščer